

Jälleen vuosi on vierähtänyt ja on vuoden viimeisen lehden aika, vaikka joulukuu ei ihan vielä olekaan käsillä. Parhailtaan elämme uudistetun perusopetuslain ensiaskeleita ja opettelemme toimimaan laissa esitellyn kolmiportaisen mallin mukaisesti. Tarkoituksena on, että tuen tarvetta seurataan entistä selkeämmin ja arvioidaan lapsen edistymistä tukijakson aikana. Monet tässä numerossa julkaistavat kirjoitukset antavatkin vihjeitä siitä, kuinka lapsen edistymisen seuranta voi tehdä.

Tällä kertaa kirjoitukset painottuvat lukemiseen ja erityisesti lukemisen sujuvuuteen. Sini Huemer selvitti väitöstutkimuksessa lukemisen sujuvuuden harjoittamista. Tutkimus toi esille, että lukusujuvuuden kuntouttaminen on hidas prosessi, jossa opettajan ohjauksella ja tuella on tärkeä merkitys tavoitteiden asettamiseen, motivoimiseen, palautteen antamiseen, tehtävien paloitteluun ja uusien tavoitteiden asettamiseen, kun entiset on saavutettu. Tutkija haastaakin koulujärjestelmän mahdollistamaan riittävän pitkäaikaisen tuen saannin lapsille, joilla on lukemisen sujuvuuden oppimisessa ongelmia.

Lukemisen sujuvuuteen liittyvät myös kaksi hyviä käytänteitä esittelevää kirjoitusta. Hämäläisen ja kumppaneiden artikkelissa pohditaan, mitä hyötyä on taidon kehittymisen tiiviistä seuraamisesta. Työtiimi on kehitellyt lukemisen sujuvuuden seurantaan mallin ja työvälineitä. Mallin pohjana on käytetty amerikkalaista opetuksen arvioinnin mallia, joka on hyvin samantyyppinen kuin meillä vastikään käyttöön otettu kolmiportaisen tuen malli. Sorjosen ja Pöyliön kirjoituksessa esitellään puolestaan lukusujuvuusharjoittelua, joka perustuu aikapainaiseen toistolukemiseen. Kirjoittajien mukaan minuuttilukeminen lisäsi erityisesti oppilaiden motivaatiota. Myös ne lapset, jotka eivät yleensä olleet innokkaita lukijoita, innostuivat minuuttilukemisesta.

Juhlavuoden kunniaksi järjestettiin Niilo Mäki Instituutissa gradukilpailu, jonka voitti Tuuli Kinbergin erityispedagogiikan gradu. Työssään Kinberg tarkasteli lukiolaisten erityisen pedagogisen tuen tarvetta. Peruskoulussa koetut oppimisvaikeudet näkyvät myös lukiossa erityisesti lukemisessa ja kirjoittamisessa, matematiikassa ja vieraisissa kielissä. Lisäksi oppimisvaikeudet näyttävät kietoutuvan kiinteästi koulu-uupumukseen, joten ei ole yhdentekevää, miten lukiossa otetaan huomioon oppilaiden pedagogiset tuen tarpeet.

Eija Väisänen mielenkiinto kohdistuu matematiikan oppimisvaikeuksiin ja erityisesti matematiikan oppimisen tukemiseen osa-aikaisessa erityisopetuksessa. Myös tässä tutkimuksessa havaitaan oppimisvaikeuksien yleisemminkin olevan hitaasti kuntoutettavia ja edistysaskeleitten kehittämisessä pieniä. Opettajien on kuitenkin hyvä muistaa, että lapsen kannalta pienetkin edistysaskeleet voivat olla merkittäviä, vaikka luokan keskimääräiseen osaamiseen ei hyvilläkään tukitoimilla aina päästäisi.

Onkin tärkeää, että erilaisia harjoitusmenetelmiä kehitetään, niistä raportoidaan ja niitä tutkitaan. Tässä lehdessä esitellyt menetelmät ovat esimerkkejä siitä, kuinka erityisopettaja voi järjestelmällisesti kirjata lapsen edistymistä muistiin ja sitä kautta tehdä perusteltuja päätelmiä lapsen taitojen kehittämisestä ja tukemisen tarpeesta. Näitä malleja ja tutkimusta aihepiiristä kuitenkin tarvitaan lisää, jotta löydämme yhteisiä, hyväksi havaittuja ja tutkimukseen perustuvia tuen tapoja oppimisen ohjaamiseen.

Lunta odottelevin terveisin,

Toimituskunta